

Gouden Eeuw Herzien

In het Amsterdam Museum zullen we de term 'Gouden Eeuw' vanaf nu niet meer als synoniem gebruiken voor de periode van de 17^e eeuw. Het Amsterdam Museum wijzigt de naam van de semipermanente tentoonstelling in zijn dependance in de Hermitage 'Hollanders van de Gouden Eeuw' dan ook naar 'Groepsportretten van de 17e eeuw.'

In de westerse geschiedschrijving neemt de 'Gouden Eeuw' een belangrijke plek in die sterk gekoppeld is aan nationale trots, maar positieve associaties met de term zoals voorspoed, vrede, weelde en onschuld dekken de lading van de historische werkelijkheid in deze periode niet. Denk aan armoede, oorlog, dwangarbeid en mensenhandel in een context waarin Amsterdam regeerde over verschillende bezette gebieden overzee.

Daarnaast draagt de term ertoe bij dat de geschiedenis van de Nederlandse 17^e eeuw slechts vanuit het perspectief van de machthebbers wordt gezien. Immers, wie bepaalt dat je een eeuw 'goud' noemt als velen van onze voorouders niet meedeelden in dat goud en de voorspoed of slachtoffer waren van de honger naar macht en rijkdom, in de vorm van uitbuiting, moord en slavernij?

Het Amsterdam Museum wil ruimte bieden aan die verhalen uit de 17^e eeuw die nog niet verteld worden en wil daarmee relevant zijn voor meer mensen. Het museum zal daarom de term 'Gouden Eeuw' niet meer gebruiken om, zonder context, de periode van de 17^e eeuw aan te duiden.

Drie jaar geleden startte het Amsterdam Museum onder leiding van conservator Imara Limon het meerjarig onderzoeksprogramma *New Narratives*. Samen met mensen in de stad onderzoeken we hoe we het museum meerstemmig en inclusief kunnen maken. En daarmee welkom en relevant voor nog veel meer mensen dan we nu bereiken. Via tentoonstellingen, rondleidingen, expert meetings, samenwerkingen met creatieve makers en wetenschappelijk onderzoek nemen we onze werkwijze, de collecties, verhalen en presentaties over Amsterdam en Amsterdammers kritisch onder de loep. We zijn onder meer actief in de stadsdelen Nieuw-West en Zuidoost met participatieprojecten zoals Vrouwen van Nieuw-West en werken nauw samen met de LHBTQI+ communities voor onze maandelijkse Queer History Talks en jaarlijkse programmering tijdens de Pride.

Het Amsterdam Museum is in beweging om een plek te worden voor dialoog, ontmoeting, openheid en erkenning van de beperktheid van de oude museale opvatting. En het daaraan gekoppelde taalgebruik. In 2018 verscheen de publicatie *Words Matter* (Nationaal Museum van Wereldculturen). Een incomplete lijst met woorden die een alternatief verdienen (zoals het woord 'slaafgemaakte' in plaats van 'slaaf' waarmee duidelijk wordt dat het een actieve daad was). Wat ons betreft wordt ook de term 'Gouden Eeuw' opgenomen in de lijst.

Alleen door volop ruimte te bieden aan ongemakkelijke gesprekken en stemmen die lang gemarginaliseerd werden kunnen we doorgroeien naar een open en (zelf)kritisch museum dat (onzichtbare) drempels wegneemt. Zo onderzoeken we wat er nodig is om het Amsterdam Museum een werkelijk inclusieve plek te laten zijn waar iedereen zich eigenaar van kan voelen. In het NRC van 23 augustus laten Melle Daamen en Clayde Menso terecht een stevig geluid horen dat het culturele veld er maar niet in slaagt om werkelijk te veranderen. Die traagheid werd ook weer pijnlijk duidelijk toen de afgelopen week tijdens een conferentie in Kyoto van de internationale museumvereniging ICOM de stemming over een nieuwe ambitieuze op inclusiviteit en actualiteit gerichte definitie van wat een museum is na verhitte discussies werd uitgesteld waardoor de conventionele grotendeels op beheer en

behoud gerichte definitie uit 1946 blijft gelden.

Het Amsterdam Museum omarmt de inhoud van de uitgestelde nieuwe definitie en zet de versnelling in. Het verruilen van 'Gouden Eeuw' voor het meer beschrijvende 17e eeuw, maar zeker ook de fototentoonstelling 'Hollandse Meesters Her-Zien' van Jörgen Tjon A Fong die eind deze maand opent, zijn daar onderdeel van. Spoedig volgen er meer veranderingen voor en achter de schermen, zodat we op onze verschillende locaties beter met Amsterdamse bewoners en bezoekers in gesprek kunnen gaan over wie ze zijn, waren en worden in een dynamische en superdiverse stad die voor stevige uitdagingen staat in dit millennium.

Namens het Amsterdam Museum

Judikje Kiers (directeur)

Imara Limon (conservator)

Margriet Schavemaker (artistiek-directeur)

Jörgen Tjon A Fong (gastconservator)

Het Amsterdam Museum wijzigt de naam van zijn semipermanente tentoonstelling 'Hollanders van de Gouden Eeuw' in de Amsterdam-vleugel in de Hermitage naar 'Groepsportretten van de 17^e eeuw' en doet aanpassingen in de tentoonstelling. Het museum wijzigt de term 'Gouden Eeuw' in al zijn uitingen op al zijn locaties. Ook organiseert het Amsterdam Museum op 29 september een symposium voor vakgenoten en publiek over welke verhalen er over de 17^e eeuw zouden moeten worden verteld, door wie, en hoe je dit op een zo inclusief mogelijke manier kunt doen. Op diezelfde dag opent het museum de fototentoonstelling 'Hollandse Meesters Her-Zien', over 13 Amsterdamse bewoners en bezoekers van kleur uit de 17^e en 18^e eeuw (samengesteld door gastconservator Jörgen Tjon A Fong). Het is de eerste van een reeks nieuwe perspectieven door hedendaagse makers in het kader van Black Achievement Month.